

Zemfir Konstantinovich Arbure-Ralli

Η αινιγματική φυσιογνωμία του Zemfir Konstantinovich Arbure-Ralli

Ο Zemfir Konstantinovich Arbure γεννήθηκε στις 14 Νοέμβρη 1848 από πλούσια οικογένεια. Το πλήρες όνομά του ήταν Zemfir Konstantinovich Arbure (το όνομα Arbure – εβραϊκής προέλευσης - προέρχεται από τη μητέρα του). Σε μερικές πηγές εμφανίζεται και ως Arbore. Έγινε όμως γνωστός και με το ψευδώνυμο Ralli.

Σύμφωνα με τον ιστορικό του αναρχικού Paul Avrich (στο «The Russian Anarchists»), ο Arbure φέρεται ως ρουμανικής καταγωγής. Αυτό επιβεβαιώνεται και από άλλες ιστορικές πηγές, όπου όμως αναφέρεται ως Z.K.Ralli, ναρόντικος και εκδότης επαναστατικών εφημερίδων.

Σε ηλικία 17 χρόνων πηγαίνει για σπουδές στη Μόσχα, όπου μετά απο λίγο συλλαμβάνεται με άλλους φοιτητές, σε μια μεγάλη κατασταλτική επιχείρηση που ακολούθησε μια αποτυχημένη απόπειρα κατά του τότε τσάρου, αν και τότε δεν ήταν ακόμα πολιτικά δραστηριοποιημένος. Δραστηριοποιήθηκε, όμως, στη φυλακή, όπως έγραψε πολύ αργότερα στα απομνημονεύματά του. Έτσι, μπήκε στις τάξεις των ναρόντικων οι οποίοι καθοδηγούσαν τότε μια ένοπλη εξέγερση ενάντια στο τσαρικό καθεστώς κάτι που κόστισε αρκετές ανθρώπινες ζωές.

Σύμφωνα με γαλλικές πηγές, αρχικά ήταν στενός συνεργάτης του Νετσάγιεφ. Αμέσως μετά συνεργάστηκε με τον Alexander Herzen. Επειδή όμως οι ρωσικές Αρχές βρίσκονταν στο κατόπι του και υπήρχε κίνδυνος να συλληφθεί, εγκαταστάθηκε στη Ζυρίχη το 1870 και αμέσως μετά στη Γενεύη όπου έγινε μέλος της Διεθνούς Συμμαχίας Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας και στενός συνεργάτης του Μιχαήλ Μπακούνιν, ο οποίος ζούσε στο Λοκάρνο από το 1870. Μόλις έφτασε ο Μπακούνιν στην Ελβετία συγκροτήθηκε μια ρωσική αναρχική ομάδα της επιρροής του με κυριότερους συντελεστές και συμμετέχοντες τους Michael Sajine (Armand Ross), Holstein, Oelsnitz (οι οποίοι είχαν εκδιωχθεί από το πανεπιστήμιο Αγίας Πετρούπολης και είχαν καταφέρει να διαφύγουν από τη Ρωσία) και τον Arbure.

Συνεργάστηκε, επίσης, στενά με τους Ελνζέ Ρεκλύ και Πέτρο Κροπότκιν, στη Γενεύη, όπου ως Ralli ίδρυσε και διηύθυνε έναν εκδοτικό οίκο που κυκλοφορούσε και διένειμε αναρχική και σοσιαλεπαναστατική βιβλιογραφία.

Στις 15 Σεπτέμβρη 1872, ο Arbure συμμετείχε μαζί με τον Μ. Μπακούνιν, τον Τζέιμς Γκιγιώμ και άλλους, στο Συνέδριο της Ομοσπονδίας του Ζυρά (Fédération Jurassienne) στο Saint-Imier, με το ψευδώνυμο Rouleff, εκπροσωπώντας μαζί με τον Waldemar Holstein το σλαβόφωνο τμήμα της Ζυρίχης. Στο Συνέδριο αυτό καταγγέλλθηκε η εκδίωξη από την Α' Διεθνή των Μ. Μπακούνιν, Τζέιμς Γκιγιώμ και Schweitzguebel από τους μαρξιστές, τον πρώτο με την κατηγορία της απάτης και τους άλλους δύο με την αιτιολογία ότι ήταν μέλη της μυστικής Συμμαχίας του Μπακούνιν. Έτσι δημιουργήθηκε μια Αναρχική Διεθνή, στην οποία όμως ο Μπακούνιν φαίνεται ότι είχε ελάχιστη ανάμιξη γιατί προσπαθούσε να αποκαταστήσει το όνομά του μετά τις σοβαρές κατηγορίες των μαρξιστών στο Συνέδριο της Χάγης και τις προβοκάτσιες του ίδιου του Μαρξ εναντίον του.

Έτσι, στις 4 Οκτώβρη 1872, οι νεαροί Ρώσοι σύντροφοί του έστειλαν μια μικρή επιστολή στην εφημερίδα «Liberte» των Βρυξελλών που είχε δημοσιεύσει τις αποφάσεις του Συνεδρίου της Χάγης καθώς και στο όργανο της Fédération Jurassienne. Η επιστολή αυτή έχει ως εξής:

«4 Οκτώβρη 1872

Γενεύη και Ζυρίχη

Τόλμησαν να κατηγορήσουν το φίλο μας Μιχαήλ Μπακούνιν για απάτη και εκβιασμό. Δεν θεωρούμε απαραίτητο ή κατάλληλο να συζητήσουμε τα υποτιθέμενα γεγονότα στα οποία στηρίχθηκαν αυτές οι παράξενες κατηγορίες ενάντια στο φίλο και συμπατριώτη μας. Τα γεγονότα είναι πολύ καλά γνωστά στις λεπτομέρειές τους και είναι καθήκον μας να αποκαταστήσουμε την αλήθεια όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Τώρα εμποδιζόμαστε σ' αυτό από την ατυχή κατάσταση ενός άλλου συμπατριώτη μας (Νετσάγιεφ) ο οποίος δεν είναι φίλος μας, αλλά το κατηγορητήριο εναντίον του από τη Ρωσική Κυβέρνηση τον καθιστά ιερό πρόσωπο για μας. Ο κύριος Μαρξ, την εξυπνάδα του οποίου, όπως και άλλοι, δεν αμφισβητούμε, έχει τουλάχιστον αυτή τη στιγμή πάρει μια πολύ άσχημη απόφαση. Οι δίκαιες καρδιές σε όλες τις χώρες αναμφίβολα θα δονηθούν από αγανάκτηση και αηδία για μια τόσο ντροπιαστική συνωμοσία και τόσο κατάφωρη παραβίαση των πλέον θεμελιωδών αρχών δικαιοσύνης.

Όσον αφορά τη Ρωσία, μπορούμε να διαβεβαιώσουμε τον κύριο Μαρξ ότι όλες του οι μανούβρες αναπόφευκτα θα πέσουν στο κενό. Ο Μπακούνιν χαιρεί τόσο μεγάλης υπόληψης και είναι γνωστότατος εκεί ώστε οι συκοφαντίες δεν τον αγγίζουν.

Υπογράφεται από τους:

Nicholas Ogarev, Bartholomy Zaitsev, Vladimir Ozerov, Armand Ross, Vladimir Holstein, Zemphiri Ralli, Alexander Oelsnitz, Valerian Smirnov».

(Η επιστολή παρατίθεται στη σελίδα 241 του βιβλίου του Anthony Masters «Bakunin – The Father of Anarchism» και παρατίθεται εδώ για πρώτη φορά μεταφρασμένη στα ελληνικά).

Ο Anthony Masters στο βιβλίο του «Bakunin – The Father of Anarchism» (σελ. 242) γράφει, επίσης, ότι τον Νοέμβριο του 1872 ο Μπακούνιν άρχισε ένα είδος συνεργασίας με τον τότε Ρώσο φιλελεύθερο Pert Lavron, ο οποίος ήταν και αυτός εξόριστος στην Ελβετία. Αυτός σκόπευε να εκδώσει ένα επαναστατικό περιοδικό στα πρότυπα του «Κολοκολ» («Καμπάνα») περιοδικού του παλαιού φίλου του Μπακούνιν, Αλεξάντερ Χέρτσεν, αλλά η συνεργασία αυτή δεν είχε κανένα αποτέλεσμα.

Στο μεταξύ, όμως, ομάδες εμπνεόμενες και από τους δύο άντρες εμφανίστηκαν την ίδια εποχή στη Ζυρίχη που αντιπύθονταν η μία στην άλλη. Ο ίδιος ο Μπακούνιν αρχικά παρακολουθούσε τις εξελίξεις από το Λοκάρνο, αλλά κάποια στιγμή άρχισε να αντιπαράθεται στους ακολουθητές του Lavron μέσω επιστολών. Την ίδια στιγμή, ένας νεαρός μέλος της μπακουινικής ομάδας επιτέθηκε βίαια σε κάποιον γραμματέα του Lavron και η ένταση μεταξύ των δύο πλευρών οξύνθηκε αρκετά. Τότε ο Μπακούνιν κάλεσε σε συνάντηση τον Lavron όπου εν μέσω αντεγκλήσεων και από τις δύο πλευρές επιτεύχθηκε μια «ανακωχή».

Αυτό όμως είχε ως αποτέλεσμα την έναρξη έντονης διαμάχης μεταξύ του Armand Ross και του Arbure (Ralli), η οποία έθεσε σε κίνδυνο την ενότητα της μπακουινικής ομάδας. Τον Μάρτη του 1873 ο Μπακούνιν προσπάθησε να επουλώσει το ρήγμα αναδιοργανώνοντας την ομάδα ως Ρωσικό Τμήμα της Διεθνούς Αδελφότητας. Δεν μπόρεσε, όμως, να επανακτήσει την εμπιστοσύνη του Arbure (Ralli) προς το πρόσωπό του. Τον Αύγουστο του 1873, οι Arbure (Ralli) και Alexander Oelsnitz έθεσαν ευθέως το δίλημμα στον Μπακούνιν «ή με εμάς ή με τον Armand Ross». Όταν ο Μπακούνιν αρνήθηκε να αποκηρύξει τον Ross, ο Ralli, τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου μαζί με τους Holstein, Oelsnitz και άλλους δημιούργησαν στη Γενεύη μια νέα ομάδα με το όνομα Επαναστατική Κομμούνια των Ρώσων Αναρχικών, η οποία, όπως και η «Αδελφότητα της Ζυρίχης» (όπως αναφέρει ο Paul Avrich στη σελίδα 37 του βιβλίου του «The Russian Anarchists», παραθέτοντας για να επιβεβαιώσει την πληροφορία αυτή τα L.M.Meijer, Knowledge and Revolution: the Russian Colony in Zuerich (1870-1873), Assen 1955, M.P.Sazhin, «Russkie v Tsiurikhe (1870-1873)», Katorga I Ssylka, 1932, No10 (95) sel. 25-78 και A.A.Karelin, «Russkie bakunisty za granitsej», στο Mikhailu Bakuninu σελ. 181-187) εξακολούθησε να διαδίδει τις ιδέες του Μπακούνιν ανάμεσα στους Ρώσους εξόριστους. (Δεν αναφέρουν, πάντως, οι Avrich και Masters ότι ο Arbure βοήθησε αρκετά τον Μπακούνιν στη σύνταξη της περιβόητης επιστολής του κατά του τυχοδιώκτη Νετσάγιεφ, όπως ισχυρίζονται άλλες πλευρές).

Στο διάστημα 1875-1878, ο Arbure εξέδωσε στη Γενεύη την επαναστατική εφημερίδα «Rabotnik», με την οποία μάλλον συνεργάστηκε και ο Πέτρος Κροπότκιν (για παράδειγμα τον Φλεβάρη του 1877 δημοσιεύτηκε κείμενο του Κροπότκιν που καλούσε σε αλληλεγγύη στην γερμανική εφημερίδα «Vorwärts»).

Εκτός από αυτό, ο Arbure έγραψε ένα βιβλίο για την Παρισινή Κομμούνια και την ίδια εποχή συμμετείχε ενεργά στην οργάνωση του κοινωνικού κινήματος. Ήταν μέλος της Α' Διεθνούς, υποστηρικτής του αναρχικού κινήματος και μέλος επίσης της Ομοσπονδίας του Ζυρά. Μαζί με τον Ιταλό αναρχικό Ερρίκο Μαλατέστα, μετέφρασαν μια επιστολή του Μπακούνιν στα ισπανικά και προσπάθησαν να πάρουν μέρος στην τότε ισπανική επανάσταση. Ωστόσο, αυτό δεν έγινε, μιας και την ίδια εποχή οι σχέσεις του με τον Μπακούνιν είχαν χαλάσει (όπως είδαμε πριν). Από την άλλη πλευρά, ο ίδιος παρέμεινε σε επαφή με τον Ρεκλύ σε όλη του τη ζωή. Λίγο πριν το θάνατό του, το 1905, ο Ρεκλύ, τον επισκέφθηκε στο Βουκουρέστι, όπου ο Arbure είχε εγκατασταθεί προσωρινά.

Το 1878 εξέδωσε την επιθεώρηση «Obshchina» και εισήλθε στην τσαρική Ρωσία.

Όμως, το 1879, συνελήφθη και απελάθηκε στη Ρουμανία, αλλά από το 1890 πέρασε εκ νέου στη Ρωσία και αναμίχθηκε στις ένοπλες ομάδες των ναρόντικων και καταδιώχθηκε από τη ρωσική αστυνομία.

Το 1901 ήταν από τους ιδρυτές του Επαναστατικού Σοσιαλιστικού Κόμματος Ρωσίας (PSR - Partija Socialistov-Revoljucionerov).

Το κόμμα αυτό εμφανίστηκε αρχικά το 1901 ως το αποτέλεσμα της ενοποίησης διαφόρων ομάδων ναρόντικων και νεο-λαϊκιστικών (populist) απόψεων που είχαν σχηματιστεί στη Ρωσία και το εξωτερικό κατά τη δεκαετία του 1890. Το κόμμα είχε τμήματα και σε διάφορες χώρες. Έτσι, το 1902 ιδρύθηκε στο Παρίσι η Αγροτική Σοσιαλιστική Λίγκα ως τμήμα του PSR.

Αρχικά, ήταν ένα μικρό κόμμα με αρκετές τάσεις. Αλλά μετά τα γεγονότα της «Ματωμένης Κυριακής» που οδήγησαν στην Επανάσταση του 1905, μετατράπηκε σε μαζικό κίνημα που έγινε γνωστό από τις μεθόδους πολιτικής τρομοκρατίας που ακολούθησε. Το 1905 στάθηκε δυνατό να συγκαλέσει το Α' Συνέδριό του στην Imatra της Φιλανδίας, το οποίο θεωρείται επίσημα ως το ιδρυτικό συνέδριο.

Το κόμμα είχε ως ανώτερο όργανό του το Συνέδριο, αλλά ανάμεσα στα συνέδρια το ρόλο αυτό τον είχε το Κομματικό Συμβούλιο. Επίσης, συγκρότησε ένοπλη πτέρυγα με την ονομασία «Οργάνωση Μάχης» η οποία λειτουργούσε ημιαυτόνομα και ήταν αυτή η πτέρυγα που επιδόθηκε σε πράξεις πολιτικής τρομοκρατίας με στόχο εκπροσώπους του κράτους και της εξουσίας. Στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στο εσωτερικό του διαμορφώθηκαν δύο τάσεις οι «υπέρ της άμυνας» (defensists) και οι «διεθνιστές». Οι πρώτοι υποστήριζαν την προσωρινή κυβέρνηση και την κυβέρνηση συνεργασίας του 1917. Τον Μάρτη του 1917 μέλη του PSR συμμετείχαν στη προσωρινή κυβέρνηση. Τον Νοέμβριο του 1917 το κόμμα έλαβε 16 εκατομμύρια ψήφους στις εκλογές για την Συντακτική Συνέλευση. Τον Σεπτέμβριο του 1918 οργάνωσε συνέδριο σοσιαλιστών και μη αντιπθέμενων στην μπολσεβίκικη εξουσία στην Ufa των Ουραλών. Από εκεί και πέρα το κόμμα συμμετείχε σε ανεπιτυχείς απόπειρες ανατροπής των μπολσεβίκων κάτι που στο διάστημα 1919-1922 (όταν έγινε στη Μόσχα μαζική δίκη στελεχών του) οδήγησε σε άγρια καταστολή εναντίον του, θέτοντας τέλος στην επιρροή του. Από τότε το κόμμα επέζησε κυρίως στην εξορία μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το κόμμα εξέδωσε διάφορα έντυπα όπως την «Revoljucionnaja Rossija» («Επαναστατική Ρωσία» - που κυκλοφόρησε στο διάστημα 1902-1905 στο εξωτερικό και ξανά το διάστημα 1920-1931 στην Πράγα), το «Znamja Truda» (που κυκλοφόρησε το διάστημα 1907-1914 στο Παρίσι) και το «Delo Naroda» (το διάστημα 1917-1919).

Πάντως, την ίδρυση του κόμματος δεν την πρόλαβε ο μεγαλύτερος ήρωάς του, ο Petr L. Lavron (1823-1900), που θεωρείται ο «πατέρας» του ναρόντικου κινήματος, και το τεράστιο αρχείο του αποτέλεσε μετά το θάνατό του αρχείο του κόμματος, που στεγάστηκε διαδοχικά σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις πριν καταλήξει στο Διεθνές Ινστιτούτο Κοινωνικής Ιστορίας στο Άμστερνταμ, και εκεί περιλαμβάνεται και αλληλογραφία του Petr L. Lavron με τον Μ. Μπακούνιν και άλλους αναρχικούς της εποχής.

Όταν επέστρεψε στη Ρουμανία, ο Arbure εγκαταστάθηκε στην περιοχή της Βεσσαραβίας όπου συνέχισε να δραστηριοποιείται στο σοσιαλεπαναστατικό κίνημα. Ανάμεσα στα άλλα, προσπάθησε να στείλει στα ρωσικά σύνορα 100 όπλα κρυμμένα μέσα σε βιβλία για να υποστηρίξει την εκεί ένοπλη αντίσταση. Την ίδια στιγμή, μια από τις κύριες ασχολίες του ήταν ο αγώνας ενάντια στον αντισημιτισμό και τον εθνικισμό που ήταν σε άνοδο εκείνη την εποχή στο σοσιαλεπαναστατικό κόμμα ακόμα και στο εσωτερικό του εργατικού κινήματος της Ρουμανίας.

Την εποχή αυτή το κύριο ζήτημα ήταν η Βεσσαραβία, μια διαφιλονικούμενη περιοχή ανάμεσα στη Ρουμανία και τη Ρωσία. Ήταν μέρος της Μολδαβίας (και άρα της Ρουμανίας) μέχρι το 1812. Το 1817 καταλήφθηκε από τους Ρώσους, αλλά μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση επέστρεψε στη Ρουμανία. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν το τότε ρουμανικό καθεστώς ήταν με την πλευρά των ναζιστών, η Βεσσαραβία αποτέλεσε μέρος της Σοβιετικής Ένωσης. Σήμερα η Βεσσαραβία είναι διαμοιρασμένη μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και ενός μέρους της που ανήκει στην Ουκρανία.

Ως αντίδραση στο ρώσικο εθνικισμό και τις βλέψεις προσάρτησης της Βεσσαραβίας από τη Ρουμανία, ο Arbure προώθησε τη ιδέα της ανεξαρτησίας της Βεσσαραβίας. Για το λόγο αυτό ταξίδεψε ως το Βουκουρέστι και έδωσε μια ομιλία στην Εργατική Λέσχη τον Σεπτέμβριο του 1914, ενώ δημοσίευσε μεγάλο αριθμό άρθρων σε διάφορες σοσιαλιστικές και αναρχικές εφημερίδες. Επιπλέον, μελέτησε συστηματικά και σε βάθος την γεωγραφία της περιοχής, ένα πάθος που μοιραζόταν με τον Ρεκλύ. Μια σχετική του εργασία, ένα γεωγραφικό λεξικό της Βεσσαραβίας κυκλοφόρησε το 1904.

Ο Arbure είχε ένα γιό, τον Dumitru, και τρεις κόρες, τις Ecaterina, Nina και Lolica (που πέθανε νέα). Η Ecaterina γεννήθηκε το 1873 και εξελίχθηκε αρχικά σε σημαντική φυσιογνωμία του σοσιαλιστικού κινήματος και αργότερα του παράνομου Ρουμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος καθώς και σε στέλεχος της Γ' Διεθνούς (Κομιντέρν) στη Μόσχα. Εκτελέστηκε στο Tiraspol το 1937 μετά από διαταγές του Στάλιν. Η Nina έγινε γνωστή ζωγράφος.

Το 1920 ο Arbure έγινε μέλος της Ρουμανικής Γερουσίας ως γερουσιαστής Βεσσαραβίας και ο λόγος γι' αυτό παραμένει ακόμα ανεξιχνίαστος. Κατά παράδοξο (και εξοργιστικό) τρόπο, μερικοί Ρουμάνοι διανοούμενοι (όπως ο Nicolae Iorga) χρεώνουν στον Arbure το ότι είναι από τους πρωτεργάτες του κινήματος ενοποίησης της Βεσσαραβίας με τη Ρουμανία και έτσι σήμερα θεωρείται από τους πρωτεργάτες του ρουμανικού εθνικισμού, κάτι που πιστεύουν αρκετοί ναζιστές και ακροδεξιοί, αποδίδοντας σε αυτόν ένα κείμενο-έπαινο προς τον τότε βασιλιά της Ρουμανίας.

Ο Arbure πέρασε τα τελευταία του χρόνια στο Βουκουρέστι, όπου εργάστηκε ως διευθυντής της Στατιστικής Υπηρεσίας και έγραφε σε αρκετές εφημερίδες, συμπεριλαμβανομένης σε μια για παιδιά και εφήβους. Επίσης, από το 1930 δίδαξε Γεωγραφία, Τοπογραφία και Ρωσική Γλώσσα.

Ο Arbure διατήρησε τις πολιτικές του απόψεις μέχρι την ηλικία των 84 χρόνων και συνέχιζε να δημοσιεύει άρθρα για το ζήτημα της Βεσσαραβίας μέχρι και το 1932 στο περιοδικό «Viata Basarabiei» («Η Ζωή της Βεσσαραβίας»). Το 1931, με παρέμβαση της κόρης του Ecaterina, δημοσίευσε στην τότε ΕΣΣΔ με το όνομα Z.K.Ralli κείμενα για τις σχέσεις και τη συνεργασία μεταξύ Μπακούιν και Νετσάγιεφ.

Πέθανε στις 2 Απριλίου 1933 στο Βουκουρέστι.

Αποσπάσματα των απομνημονευμάτων του κυκλοφόρησαν στη ρουμανική γλώσσα καθώς και μια αγγλική μετάφραση το 1937 από την Oriol Press, στην οποία περιλαμβάνεται και μια εργασία αφιερωμένη στον Ρεκλύ.

Οι αναμνήσεις του με τίτλο «Temnita si exil» («Φυλάκιση και Εξορία») σταματούν το 1881 (χρόνο που απέκτησε τη ρουμανική υπηκοότητα) και λαμβάνονται υπόψη από τον ιστορικό του παγκόσμιου αναρχικού κινήματος Max Nettlau στην εργασία του «The History of Anarchism», ενώ ο ίδιος αναφέρεται σε ένα άλλο βιβλίο του Arbure με τίτλο «In exil. Amintirile mele» («Στην Εξορία. Οι αναμνήσεις μου»). Ο Nettlau ασκεί κριτική και στα δύο αυτά έργα, ισχυριζόμενος ότι περιέχουν αρκετές ανακρίβειες, αλλά δεν λέει ποιες είναι αυτές οι ανακρίβειες. Το δεύτερο αυτό βιβλίο του Arbure περιγράφει τη ζωή και δράση του μέχρι το 1896 κι έτσι οι άλλες σημαντικές του δραστηριότητες, τα κοινωνικά γεγονότα και η ανάπτυξη και ανάπτυξη του αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος στη Ρουμανία δεν καταγράφονται εκεί. Ωστόσο, παραμένουν ακόμα και σήμερα αρκετά κείμενα που έχουν γραφτεί από αυτόν και γι' αυτόν στα οποία περιέχονται και αναφέρονται αρκετά στοιχεία για την κατάσταση του τότε ρουμανικού αναρχικού και γενικότερου επαναστατικού κινήματος τα οποία δεν έχουν έρθει στο φως, μιας και οι κομμουνιστικές δικτατορίες της Ρουμανίας και της Ρωσίας απέσυραν και απέκρυψαν όλα σχεδόν τα γραπτά του εκτός από αυτά με περιορισμένο γεωγραφικό ενδιαφέρον. Επίσης, οι διάφορες εκδοχές του ονόματος και του ψευδωνύμου του κάνουν την έρευνα πιο δύσκολη.